

Dorpsgeest en verkokering

'*Mens en Maatschappij* zal nooit de spreekbuis worden van een bepaalde richting of stroming, maar openstaan voor elke bijdrage op wetenschappelijk niveau.' Zo staat het trots in het colofon van elke aflevering. Dat is geen uiting van modern pluralisme. Reeds de eerste redactie van *Mens en Maatschappij* hanteerde in 1925 ditzelfde uitgangspunt bij haar beleid. 'De Redactie meent de hoogheid der Wetenschap niet beter te kunnen dienen, dan door aan elke overtuiging, mits wetenschappelijk gefundeerd, een plaats in te ruimen in haar tijdschrift.' Deze combinatie van ruimhartigheid en wetenschappelijk niveau is dus vanaf het begin het doel van *Mens en Maatschappij* geweest. Uiteraard is dit doel slechts met vallen en opstaan verwezenlijkt. Toch biedt een selectie van de vroegste jaargangen, gemaakt ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van *Mens en Maatschappij* in 1975, het nagestreefde gevarieerde en kwalitatief hoogstaand beeld. Het gaat onder andere over Rechtsontwikkeling in Sovjet Rusland gedurende de afgelopen tien jaren (1917-1927) van Valkhoff, de Verspreiding der Joden over Nederland 1830-1930 van Boekman en Mathematische Psychologie van Tinbergen. Ondanks alle soms stormachtige ontwikkelingen sinds 1945 is deze combinatie van ruimhartigheid en wetenschappelijk niveau het richtsnoer gebleven. De grote pretenties van de Moderne Sociologie, de overdreven Methodenstrijd, het uiteenvallen van het dominante functionalisme in elkaar bestrijdende en soms verketterende facties, de opkomst van werkgemeenschappen die in isolement hun kracht zochten en de snelle groei van allerhande 'kundes' zijn aan *Mens en Maatschappij* niet ongemerkt voorbijgegaan, maar hebben het niet veranderd in een spreekbuis van een bepaalde stroming of richting.

In een recente analyse van verwijzingen in sociaal-wetenschappelijke tijdschriften naar internationale theoretici bleek dat deze verwijzingen juist in *Mens en Maatschappij* divers waren (Giddens, Elias, Habermas, Bourdieu, Berger, Boudon, Gouldner en Goffman). Er was in *Mens en Maatschappij* geen sprake van een concentratie rond één of enkele theoretici.

Een voortzetting van dit ruimhartig beleid en het handhaven van het wetenschappelijk niveau hangt allereerst af van de beschikbare ruimte en het aanbod van manuscripten. Meer nog dan in het verleden is de redactie gebonden aan een vast aantal pa-

gina's per jaar. In diezelfde periode is het aanbod van manuscripten toegenomen. Dat maakt de selectie door de redactie strenger dan vroeger, maar nog steeds staat ruimhartigheid en wetenschappelijk niveau voorop.

Twee andere zaken zijn in dit verband ook van belang. Men zou ze 'dorpsgeest' en 'verkokering' kunnen noemen. Met 'dorpsgeest' bedoel ik het foutieve idee van een aantal sociologen en antropologen dat zij alleen in één bepaald tijdschrift mogen publiceren. Dit verschijnsel bleek reeds enkele jaren geleden uit de citatie-analyse van Hagendijk en Prins. Waarom kiezen auteurs deze beperking tot één segment uit hun potentiële publiek? Kunnen zij alleen voor eigen parochie preken? Zou de betekenis van een wetenschappelijke bijdrage niet juist kunnen blijken als zij ook buiten de kring van vertrouwden gehoord zou worden? Kan men als auteur juist niet profiteren van de reactie van buitenstaanders? Deze 'dorpsgeest', waarbij ieder alleen in haar of zijn eigen blad publiceert, belemmert een ruimhartig beleid van tijdschriften en schaadt op de lange duur het wetenschappelijk niveau van de sociologie en antropologie. Met 'verkokering' bedoel ik het toenemende aanbod van gespecialiseerde vak-tijdschriften. Voor iedere maatschappelijke sector bestaan wel één of meer vaktijdschriften, waarin ook sociologen hun produkten kunnen publiceren. En dat gebeurt gelukkig veel, want de sociologische specialismen met hun oriëntatie op beleidsrelevante problemen hebben op ieder van die terreinen een bijdrage te leveren. Tegelijkertijd betekent het publiceren in deze gespecialiseerde vaktijdschriften dat sectorgebonden artikelen niet het algemene, sociaal-wetenschappelijk geïnteresseerde publiek bereiken en dat de communicatie tussen onderzoekers in die verschillende sectoren verslechtert en verkokert. Eén van de essentiële kenmerken van de sociologie, het sectoroverstijgende, komt op deze wijze onder druk te staan. Het zou derhalve goed zijn als sociologen en antropologen, die gespecialiseerd zijn in een bepaalde sector, niet alleen publiceren in hun 'eigen' specifieke tijdschrift, maar ook in algemene tijdschriften. Het zal zowel hun eigen werk als de sociologie verbeteren. Specialisatie is alleen goed als de integratie niet vergeten wordt.

Bekende én onbekende sociologen en antropologen die zich willen losmaken uit deze schadelijke 'dorpsgeest' en 'verkokering' kunnen bij *Mens en Maatschappij* terecht met hun publikaties. De eisen die de redactie stelt, zijn noch van programmatische, noch van inhoudelijke aard, maar slechts van wetenschappelijk niveau, van stijl, van originaliteit en een beperkte lengte, dit laatste in verband met het grote aanbod en de beperkte ruimte. *Mens en Maatschappij* zal immers nooit de spreekbuis worden van een bepaalde richting of stroming, maar openstaan voor elke bijdrage op wetenschappelijk niveau.

J. Dronkers